

חופשת הסקי
שכמעט הרגה
את טל ברמן

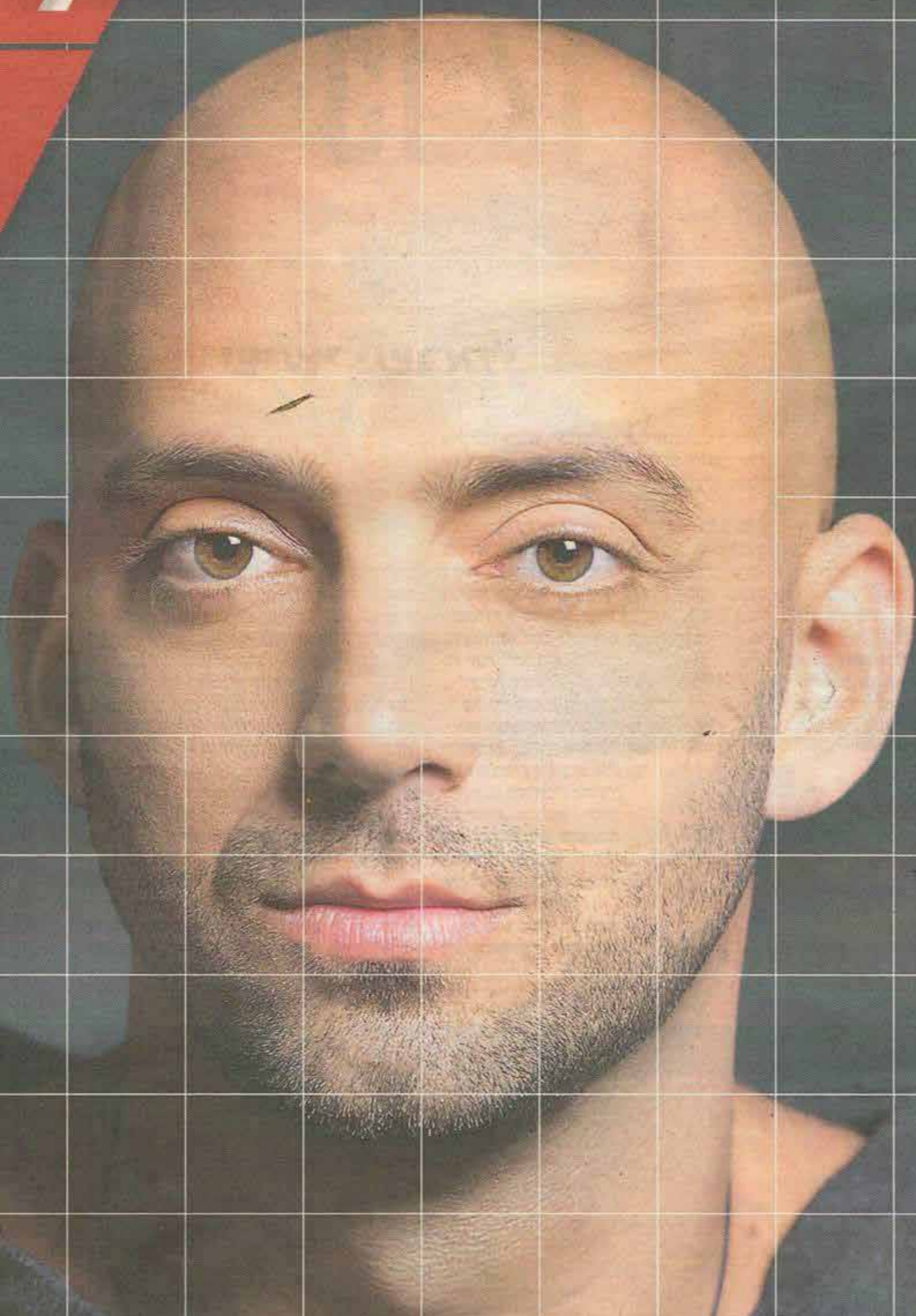
ידיעות אחרונות

10

בין דומרני למשפחת
הפשע הירושלמית:
מה עושה שם ירון אילן

22

פרק מתוך הרומן
שאמיר גוטפריינד
השלים לפני מותו

בין קירות ביתו

בת זוגו האוסטרית סופגת הערות גזעניות, לא מבינה למה הילדות צריכות לשרת בצבא ואם זה היה תלוי בה, הן בכלל היו גדלות בווינה. אבל עידן רייכל, פטריוט ישראלי, לא רואה את עצמו מחליף דרכון כל כך בקלות ומפתיע עם אלבום סולו ראשון

העידן החדש

בין שתי הילדות הקטנות שבבית לסיבובים הבלתי פוסקים בעולם, בין בת הזוג האוסטרית שגרה בארץ רק בגללו לטוקביקסטים שיוורדים עליו כי היא לא יהודייה, עידן רייכל לקח על עצמו פרויקט: למצוא את הספונסניות שאבדה לו. יצא מזה אלבום סולו ראשון

דמנות, דלת שנפתחת. עכשיו כל יום בחו"ל הוא יום שאתה לא בארץ, מפספס. כשפיליפה הייתה בת שנה, ישבתי מאחורי הקלעים באולם בארה"ב, והייתי בסקייפ איתה ועם דמאריס. המנהל של האולם הגיע ואמר לי, 'אתה יודע שזה לא שווה כלום. אתה יכול להיות בסקייפ 18 שעות ביום - ואתה לא תדע שום דבר ממה שקורה לך בבית. מניסיון. אלה פיסות מידע והשקטה של המצפון. עדיף לך בלי סקייפ ותרגיש את זה שאתה לא נמצא חודש, כי זה מה שבאמת קורה'. חטפתי פצצה. זה נכון. בלי הסמסים והתמונות, להרגיש מה זה לא להיות שבועיים, חודש".

קשה. "יש לי חבר, עומר פארוק טקבילק, אחד מגדולי הנגנים של טורקיה. כשהבנן שלו נולד הוא הפסיק עם סיבובי הופעות למשך 17 שנה. אמר שהוא לא רוצה לנסוע, מצא ריי ג'וב במפעל. רצה להתעורר כל בוקר עם המשפחה ולישון איתה".

ויש אפשרות קצת פחות קיצונית, להפחית את הנסיעות. זה הרי בידוי. "נכון, זו בחירה שלי. יש תקופות, גם כשאני לא מרגיש שיש משהו לטפל בו, כשאני הולך לטיפול פסיכולוגי. אני רואה בזה יותר התייעצות, עזירה של המרוץ לשעה, שם אני מרגיש שאיכות הזמן שאני מבלה עם המשפחה שלי היא הדבר החשוב. לא הכמות".

רייכל, 38, הוא תפוז ישראלי. יושב על השפיץ של הקונצרט המוזיקלי והאישי. מייצג את המדינה בעולם לא פחות משר החוץ שאין לנו. מזדה ומי זוהה כפטריוט. אבל גם רייכל לא מושלם. "היה פעם פאגל של עיתונאים בטלוויזיה", הוא מספר, "ואמרו שם שעידן רייכל וזוגתו הביאו ילדה לעולם. דיברו על זה שאני הפרויקט זה סמל לישראליות בעולם, ואחד מהעיתונאים

עידן רייכל הוריד את הראסטות לפני יותר משנתיים, אבל זה לא אומר שאין לו דברים אחרים על הראש. הראיון הזה, למשל, התנהל לפי ל"ז משוגע. הפגישה הראשונה התקיימה בזמן הפנוי היחיד שהיה לרייכל - יום שבת בשמונה בבוקר. שעתיים וחצי מתחילת הראיון צילצל השעון המעורר בסלולרי שלו. הוא עצר באמצע משפט, אמר שהוא חייב ללכת והבטיח להמשיך כשיהיה לו קצת זמן. הבעיה היא שאין לו זמן, ומחר הוא טס ליפן לשלושה שבועות.

באותו ערב בתשע נפתח החלק השני של הראיון, בטלפון, על רקע הבכי של אחת מבנותיו. 20 דקות אחר כך רייכל התנצל שהוא חייב לנתק. כעבור רבע שעה סימס שיש לו ארבע שעות ועשרים דקות לישון לפני שהוא יוצא לשרה התעופה, אז הוא יצלצל בקונקשן של השעתיים שיש לו בלונדון, או כשיגחת ביפן, שזה יהיה אמצע הלילה בישראל. בקונקשן לא היה זמן, וגם כשגחת ביפן, אחרי טיסה מתישה, עצר במלון לעשר דקות והמשיך לחזרה של ארבע שעות לקראת המופע, עם 14 אמני הפרויקט שסחב מישראל. בסוף, בין כל המחויבויות היפניות, רייכל יצר קשר והשלים את הראיון לקראת צאתו של אלבום הסולו הראשון שלו, ללא "הפרויקט של". אלבום, כפי שיסביר בהמשך, שנולד מתוך התחושה שחסרה לו ספונסניות.

רייכל רגיל לטייל בעולם. כך פגש את בת זוגו דמאריס דיובל, שף קונדיטורית אוסטרית שבאה אחריי לישראל. בגללה נפרד מהראסטות ("היא הטילה עליהן וטו. לקחה את מכונת התספורת והודיעה לי, 'זה קורה היום', לקח איוה 20 דקות לעבור על הכל"). איתה הביא לעולם שתי ילדות, פיליפה הלנה וסלומה סואריה ("על ההקרבה האדירה שלה לעבור מווינה לכאן היא דרשה פיצוי. לא דמיינתי שלבת שלי יקראו פיליפה הלנה"). פתאום נהייתה משפחה ויש קריירה, ואיך עושים דבר אחד בלי לוותר על השני? "זו התחבטות גדולה", מודה רייכל. "עד לפני שנתיים כל יום בחו"ל היה הדי

"ההקדבה של דמאריס אדירה. המזרח התיכון הוא 180 מעלות מווינה. היא מדברת עם הילדות בגרמנית, ופיליפה עונה לה בעברית. היא הייתה רוצה שעד גיל ארבע או חמש הבנות יגורו באוסטריה בשביל שידברו גרמנית באופן שוטף. זה שובר את ליבה שהן לא עונות לה באותה שפה"

זה מצחיק שאנחנו צריכים ללכת למשרד הפנים להראות שיש לנו חיים משותפים. עם בת זוגו דמאריס דויבל

אמר 'אני מרגיש לא נוח עם זה שבת הווג של הסמל שלנו לא יהודייה. מה, הוא לא היה יכול למצוא יהודייה?'

"אני מתרגם את זה לדמאריס, והיא אומרת לי, אם אני הייתי המפורסמת ואתה היית בן הווג שלי ובתוכנית כשבע כערב באוסטריה, או בגרמניה, היו אומרים שזו בושה שאני יוצאת עם יהודי, העולם היה סוער. היו מפטרים את הבמאי, העורך, הצלם, את כולם. זה לא היה עובר בשום מקום. אגב, אבא של סבתא של דמאריס הושמד במחנות כי הוא היה רבץ יהודי. אבל אני לא רוצה להגיד שיש בה רם יהודי. היא נוצרייה וקיבלה חינוך נוצרי."

לפי ההלכה הבנות שלך אינן יהודיות. "כן. ואני מאמין שגם כשהבנות שלי יבחרו את הדרך שלהן, זו תהיה בחירה מתוך אהבה גדולה". לא קשה לך עם הדיבור של איך הסמל הלאומי עשה לנו את זה?

"אני לא רואה בזה בעיה. כל הזמן אנשים אומרים את דעתם. צריך לדעת שיש מישהו בצד השני ששומע את זה. מעולם לא העירו לי על זה אחר על אחר. רק טוקבקים, אלה אנשים בעילום שם."

אבל הטוקבקים לא מרחמים, לכל ידיעה שקשורה לרייכלים או לבנותיהם, הצל הזה מצטרף: "בושה, למה הוא מתבולל?" "בנות גיות. אין מה לשמוח", "עוד גויה באה לעולם", ועוד ועוד תגובות גזעניות מחרידות. רייכל לא מסכים איתי שיש קשר בין גזענות המקשים הווג לבין גל הלאומנות ששוטף את ישראל בשנים האחרונות. "לפעמים לשמור על צביון של לאומים זה משהו יפה", הוא מסביר, "כשאתה בא לווינה, אנשים הם מווינה ובבריסל אנשים הם מבריסל. תמיד כשמכבי תל אביב עולה לשחק בגמר סופרים כמה מהם נולדו בישראל, אבל זה מתוך הגאווה שראית אותם במכולת או גרלת איתו בשכונה. בשיר באירוויזיון בודקים כמה הוא שר בעברית, רצו ש'ביקור התזמורת' ייצג אותנו באוסקר. סרט מדהים, ואז מתחילים לספור כמה מילים זה בעברית."

הוא דויבל הכירו לפני שבע שנים, דרך אבא שלה. הוא מורה למוזיקה שלימד את התלמידים שלו על מוזיקה מכל העולם והגיע להופעה של הפרויקט. בסוף ההופעה הוא בא לדבר איתי מאחורי הקלעים. דמאריס ואחותה חיכו בצד ובזמן הזה אחד הזמרים שלנו הזמין אותן לארוחת ערב. היום אני אומר לאבא שלה, 'לא מביאים את הבנות שלך אל מאחורי הקלעים'. עכשיו הבת והנכדות שלו גרות במידל איסט."

דמאריס אדרכת לגור פה?

"היום כן. בהתחלה החום האנושי היה צורב מבחינתה. הימם אותה שהיא יכולה ללכת ברחוב ומישהו יגיד לה, 'נראה לי שאת צריכה לסדר את השיער'. היא לא הבינה למה אנשים נכנסים למרחב מחיה של ארבעה מטרים סביבה. או שמישהו עוצר אותה ברחוב ונוגע בתינוקת ואומר, 'איזה מתוקה היא'. היא מסתכלת מהחלון כשמתחיל לטפטף ואמרת לי בחצי ציניות, 'עירן, התחיל לטפטף בחוץ, גם היום לא יהיה חשמל?' היא אומרת, 'תגיד, אתה יודע מה זה סופת שלגים שאתם קוראים לטפטוף הזה סופה?' ו'למה זה קורה כל שנה, אין חשמל כשיורד גשם?' יש לה היגיון אוסטרי. למשל, אמרתי לה, 'תוטי באל על, זה הכי בטוח, יש המון בדיקות ביטחון', אז היא ענתה, 'יכול להיות שיש הכי הרבה בדיקות ביטחון, אבל רק את המטוסים שלכם רוצים להפיל'."

"ההקדבה שלה היא אדירה. המזרח התיכון הוא 180 מעלות מווינה. ההורים, האחות והאחים שלה לא פה. היא חולמת ומדברת בגרמנית. זה לא שהיא רואה כאן חרשות או שומעת שירים ברדיו. בינינו נא אנחנו מדברים באנגלית, עם הבנות אני מדבר בעברית, היא מדברת איתן בגרמנית, פיליפה עונה לה בעברית. ואגב, כשהיא נמצאת בווינה היא עונה לה בגרמנית. דמאריס מדברת עברית, אבל רוצה לעשות קודס תגבור באולפן. באולפן יש כיתות א', ב', ג' רד'. היא אמרה לי, 'אני חושבת שאני מוכנה לדמה ר'. אמרתי לה, 'זו הרמה הכי גבוהה, זה טוב'. היא אמרה, 'כן. ר' זה אחרי ג', נכון?'"

שלהן תושבת זמנית. זה מקום מאוד קרוע להיות בו, זה לא רק שהיא לא מכירה ציטוטים מ'צ'ארלי וחצי' או מ'גבעת חלפון'. זה מצחיק שאנחנו צריכים ללכת למשרד הפנים להראות שיש לנו חיים משותפים. קצת מצחיק וקצת מכיף אתם יכולים להתחתן, זה יקל על הביורוקרטיה הזאת.

"אני לא רוצה להתחתן בשביל הנדירות."

היית וזי במקום אחר?

"מקורות ההשראה שלי ישראליים, המהות יש ראלית, החיבור ישראלי. האם היית יכול לדמיין - וקטונתי - שאדית פיאף התאהבה בפיליפינים וגרה שם? או בתאילנד? אני לא רואה מצב כזה. היא צרפתייה והייתה צריכה לגור בצרפת, כמו שמרס' דס סוסה הייתה צריכה לגור בארגנטינה או פרנק סינטרה בניו ג'רזי. אם אגור במקום אחר, לא אעשה את המוזיקה שאני עושה, אני אעשה אחרת. זה כמו כל בוקר להתעורר ולבחור מחדש. אני תמיד יכול להתחתן עם דמאריס, לעבור לאוסטריה ולקבל אחרי שש שנים אורחות אוסטרית."

ואז תוכל להיות עירן פון רייבל?
"הר. הר רייכל."

"בוקר טוב כפר-סבאו" קורא רייכל במיקרופון לתושבי השכונה המנוממת שבה גרים הוריו. 40 עיתונאים וצלמים הגיעו בשבוע שעבר כדי לשבת שורות-שורות מול רייכל המציג את אלבומו החדש, 'היד החמה', בגינה של בית ילדותו. שם, במרתף מתחת לאדמה, נבט האלבום הראשון שהפך אותו לסופרסטאר, האמן הכי מצליח של דורו. שם, צמוד לשורשים, הקליט גם את האלבום הנוכחי. אלבום

"לפני שבועיים הלכתי לבית הספר היסודי שלמדתי בו וקפצתי מעל הגדר, אמרתי, 'וואו, אתה נורא גדול ואני פתאום אבא אבא שלי היה 'אבא', דמות ענקית, עוצמתית, עדיין ואני אבא לשתי בנות ולפעמים אומר לעצמי, 'שלא יעלו עליי, שלא ישללו לי את האבהות'"

בתפקידו הכפול
כאמן וסמל לאומי.
עם אובמה בביקורו
בישראל ב-2013

"אני חושב שאם אני מתקשר היום לברי סחרוף, 'בוא תקליט גיטרה', הוא יבוא. הוא לא אחד שיגיד, 'דבר עם המנהל שלי ונקבע תאריך, יש לי זמן באמצע ינואר'. היום אנשים נהיו יותר עסוקים והאווירה היא שהמשפט השני יהיה, 'למי מוציאים חשבונות?' שזה מצד אחד לגיטימי, אבל איפה המקום של לחקור? לחוות את זה? של 'תגיע, נגן ויהיה משהו?' היה חסר לי המקום הזה."

לך יש קריירה, בנית את עצמך כלכלית, יש לך את הפריבילגיה לחקור, בניגוד למוזיקאים אחרים. למה שלא יקבעו תאריך ויבקשו חשבונות? אין לי ספק שזה צריך להיות ככה, אבל היציאה הספונטנית הייתה חסרה לי מאוד. הבנתי שאני צריך אותה. אז לפני שנה וחצי אמרתי שאני קם בבוקר ומקים שוב את האולפן בבית של ההורים שלי. שאני מתקשר לנגנים בספונטניות, ומי שיכול שיבוא עכשיו. 'אני צריך תפקיד גיטרה, אתה יכול לבוא?' הראשון שאמר לי שהוא יכול לבוא עוד שעה, איתו ניגנתי. כל פעם משהו אחר. ובאלבום יצא שניגנתי עם אנשים שלא ניגנתי איתם מעולם. כל מי שאמר לי, 'עוד שבוע בשתיים' אמרתי, 'זה פחות מתאים'. זה נתן לי את התחושה של הנאראו' בנדר."

מוכן בגיל 38 לחיות עשרים שנה בגיל 68. אתה מבין שניסית להחזיר איוו תחושה שנעלמה בעיקר לך? "האמת, עכשיו אני רואה את זה. זה קצת עצוב". ונוגע ללב.

"לא מזמן לקחתי את פיליפה ללונה-פארק ונכנתי סנו לרכבת שדים, זה סיבוב של איזה דקה. חשבת, פעם זה היה כל עולמי. היום זה קטן, פיצי. ולפני שבועיים הלכתי לבית הספר היסודי שלמרת' בו, 'גולדה מאיר'. קפצתי מעל הגדר, אמרתי, 'וואו, הפרופורציות'. פתאום אתה מרגיש ענקי במקום הזה. אתה נורא גדול".

בית הכפר לא השתנה. "אני השתניתי. ואני פתאום אבא. אבא שלי היה 'אבא', דמות ענקית, עוצמתית, עדיין. ואני אבא לשתי בנות ולפעמים אומר לעצמי, 'שלא יעלו עליי', שלא ישללו לי את האבהות. זה מצחיק מאוד."

פחדת שהסיפור הזה של אלבום סולו לא יעבוד? "אמרתי, נקליט ומקסימום זה לא ייצא לאור. זה משהו שאני יכול להרשות לעצמי. פעם לא ירעתי לעשות כלום. עריכה שלקחה לי שלושה ימים לוקחת לי היום שעה. יש משהו בתחושת החקירה של גיל 22. אף אחד שם לא יכול להגיד לך שהקא יודע להקליט כמו מפיק אגדי. כשבאים לשים את המיקרופון על התוף, אף אחד לא יודע איפה לשים אותו, ואז בטוח שייצא משהו אחר. למה אלבומים ראשונים של אמנים נשמעים כמו שהם נשמעים? למה אהוד בנאי והפליטים נשמע ככה אתי אנקרי, אביתר בנאי, שבק ס', היהודים, הפרויקט? כי אלה אנשים שלא ירעו כלום."

nevo21@gmail.com

ביהיותם צעירים. זה מסוג הדברים שנעלמים עם הזמן, עם ההתבגרות, לא? "לא. אני חושב שאם אני מתקשר היום לברי סחרוף, 'בוא תקליט גיטרה', הוא יבוא. הוא לא אחד שיגיד, 'דבר עם המנהל שלי ונקבע תאריך, יש לי זמן באמצע ינואר'. היום אנשים נהיו יותר עסוקים והאווירה היא שהמשפט השני יהיה, 'למי מוציאים חשבונות?' שזה מצד אחד לגיטימי, אבל איפה המקום של לחקור? לחוות את זה? של 'תגיע, נגן ויהיה משהו?' היה חסר לי המקום הזה."

לך יש קריירה, בנית את עצמך כלכלית, יש לך את הפריבילגיה לחקור, בניגוד למוזיקאים אחרים. למה שלא יקבעו תאריך ויבקשו חשבונות? אין לי ספק שזה צריך להיות ככה, אבל היציאה הספונטנית הייתה חסרה לי מאוד. הבנתי שאני צריך אותה. אז לפני שנה וחצי אמרתי שאני קם בבוקר ומקים שוב את האולפן בבית של ההורים שלי. שאני מתקשר לנגנים בספונטניות, ומי שיכול שיבוא עכשיו. 'אני צריך תפקיד גיטרה, אתה יכול לבוא?' הראשון שאמר לי שהוא יכול לבוא עוד שעה, איתו ניגנתי. כל פעם משהו אחר. ובאלבום יצא שניגנתי עם אנשים שלא ניגנתי איתם מעולם. כל מי שאמר לי, 'עוד שבוע בשתיים' אמרתי, 'זה פחות מתאים'. זה נתן לי את התחושה של הנאראו' בנדר."

אתה חוזר למרתף של ההורים, הולם שאנשים לא ידברו על כסף או לר"י. לא הסתלבטו עליך? "בשלב מסוים גלעד שמואלי, שתמיד היה יד ימיני באלבומים, אמר לי, 'אתה יודע שאתה לא בן 23? זה בסדר שאנשים קובעים איתם שבוע מראש. אנשים עסוקים, יש להם משפחה וילדים'. אמרתי שאני מוכן לקבל את זה עד נקודה מסוימת. אני לא

אישי, קאמרי, קרוב לחזה. אחרי 12 שנים עם הפי רויקט, רייכל שר לראשונה את עצמו בעצמו, חוץ משר בשם 'געגוע', ששרה רנה צלח ושמוכיר כמה רייכל כותב טוב נשים. "אני חושב שגברים ונשים חושבים אותו הדבר", הוא אומר בתגובה, "רק כשי נשים אומרות את זה, זה נשמע רגיש וכשגברים אומרים את זה, זה נשמע סיסי. 'אם תלכי מי תחבק אותי ככה?' פחות".

"געגוע, השכונה הישנה", שרה צלח את המילים של רייכל. "געגוע, לחזור בריצה. ריח ערב שבת, הכל חוזר אליי לאט, ושוב הכל סוער". געגוע הוא גם מה שעיצב את אופן העבודה שלו על האלבום החדש. "יש ראיין של קורט קוביין חודש לפני שה' תאבד", הוא מספר. "שעה וחצי, מהירות שלו עד הרגע הנתון. בחמש הדקות האחרונות הוא אומר בקטנה, וזה משפט שנשאר לי, 'אחרי הכל אני מוצא את עצמי מתגעגע מאוד לימים שהיינו נפגשים כמה חברים ומקיימים להקת נאראו' חדשה".

גם אתה. "כשהייתי בן 22 הייתי יוצא עם הקלידים כל יום. היה בתל-אביב מועדון בשם המחוגה, בחור מקליפורניה הקים אותו, מקום הכי אנדרגראונד עם בר ובמה קטנה, והיו שם כל הזמן ג'ם ששנים. בימי שלישי הייתי מנגן עם חבר'ה משוטי הנבואה, שאחרי זה הייתי קלידן שלהם בהופעות. היו באים לשם וזהו פרסקו, תמיד ימיני, שהיה המתופף של טיפקס, תמיד מוסקט, הרבה חבר'ה שניגנו שם לפני שהפכו להיות מי שהם, אנשים שבאו לעי שות מוזיקה. אתה מבין את זה רק בדיעבד. היית יכול להתקשר למישהו בבוקר אחרי זה, 'אני צריך טייק בס, אתה רוצה לבוא לנגן?' גם לי היו קוראים והייתי בא".

